

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

“ 29 ” 08 2025 року

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Очних хвороб
Контактна інформація	ophthalmology@vnmua.edu.ua вул. Пирогова, 46 (морфологічний корпус), (0432) 579492
Укладач силабусу	Веретельник С.П., доцент, phd

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 37, складова циклу дисциплін загальнохірургічного напрямку
Курс/семестр	4 курс (VII, VIII семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	75 годин /2,5 кредитів ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції - 6 год Практичні заняття - 32 год Самостійна робота -37 год В цілому: аудиторні заняття – 50,7%, самостійна поза аудиторна робота – 49,3%
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Головне завдання курсу офтальмології полягає в тому, щоб навчити студентів сучасним методам офтальмологічного обстеження хворого, діагностики та лікування найбільш поширених захворювань органа зору, наданню невідкладної допомоги хворим з гострою офтальмопатологією. Під час розбору окремих захворювань висвітлюються питання патогенезу, клінічної картини, діагностики, лікування пацієнтів, профілактики. А також медичної, соціальної і трудової реабілітації.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки: анатомія людини; гістологія; нормальна фізіологія; патофізіологія; пропедевтика внутрішніх хвороб; нервові хвороби; фармакологія; оперативна хірургія та клінічна анатомія; а також інфекційні хвороби, фтизіатрія, шкірно-венерологічні захворювання.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни “Офтальмологія” є оволодіння етико-деонтологічними основами охорони зору людей різного віку, вивчення вікової анатомії, фізіології органу зору, етіології, патогенезу, класифікацій та особливостей клінічної картини захворювань.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: внутрішніх хвороб; ЛОР-хвороб; нервових хвороб; хірургії; кардіології; нефрології; ендокринології та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8 Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9 Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10 Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18 Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

Зміст та логістика дисципліни

МОДУЛЬ №1: Змістовний модуль 1 Захворювання переднього відрізка ока	VII семестр 45 годин 1,5 кредита	Лекції № 1-2 Практичні заняття № 1-8 Теми для самостійного опрацювання № 1,2,3,6,10
МОДУЛЬ №1: Змістовний модуль 2 Захворювання заднього відрізка ока та травми ока	VII семестр 30 годин 1,0 кредит	Лекції № 2-3 Практичні заняття № 9-16 Теми для самостійного опрацювання № 4,5,7,8,9

Дисципліна включає 17 тем, які складають 1 модуль, поділений на 2 змістових модуля

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Захворювання переднього відрізка ока.

- Тема 1. Анатомія органа зору. Методи дослідження.
- Тема 2. Функції органа зору та методи їх дослідження.
- Тема 3. Рефракція та акомодация
- Тема 4. Захворювання очорухового апарату
- Тема 5. Захворювання орбіти
- Тема 6. Захворювання повік та сльозового апарату. Захворювання «сухого ока».
- Тема 7. Захворювання кон'юнктиви та склери
- Тема 8. Захворювання рогівки.

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Захворювання заднього відрізка ока та травми ока.

- Тема 9. Захворювання судинної оболонки
- Тема 10. Патологія кришталика та склистого тіла
- Тема 11. Первинна та вроджена глаукома
- Тема 12. Закритокутова та вторинна глаукома
- Тема 13. Травматичні ушкодження, контузії та опіки органа зору
- Тема 14. Захворювання зорового нерва та сітківки
- Тема 15. Зміни органу зору при загальних захворюваннях. Сліпота.
- Тема 16. Підсумкове заняття модулю. Диференційний залік.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів офтальмології.

Офтальмологія за методикою організації є клінічною дисципліною та передбачає під час практичних занять:

- Курацію хворих з різноманітною патологією органа зору (а при їх відсутності в клініці - розбір клінічних ситуаційних завдань чи архівних історій хвороби): збирання загального та офтальмологічного анамнезу, проведення основних методів обстеження;
- Обґрунтування попереднього діагнозу;
- Складання плану до обстеження хворого та інтерпретація даних лабораторних та допоміжних методів досліджень;
- Проведення диференціального діагнозу та обґрунтування клінічного діагнозу;
- Складання схеми раціонального лікування;

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести,

розв'язування ситуаційних задач. Інтерпретація методів досліджень і трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра очних хвороб/Студенту/Очна форма навчання/Медицина/4 курс/навчально-методичні матеріали

Або за посиланням <https://vnmu.edu.ua/кафедра-очних-хвороб#>

Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua

4. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення обстежень, трактування та оцінка їх результатів
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Методи: тестування, усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи))
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну

	Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.
--	--

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Шкала оцінювання дисциплін: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано
119-61	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-60	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, етики та деонтології, техніки безпеки на практичних заняттях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути виконані до початку заняття у розробленій тестовій системі..

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при огляді пацієнта дотримуватись правил безпеки, поводити себе коректно, ввічливо. Делікатно відноситись до офтальмологічного обладнання та оснащення оглядових кімнат.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/загальна_інформація/Основні_документи/Кодекс_академічної_доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://vnmu.edu.ua/кафедра-очних-хвороб#>) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання реферату, чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-очних-хвороб#/Студенту> або <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-очних-хвороб#/Новини>).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

7. Навчальні ресурси Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів https://www.vnmu.edu.ua/кафедра_очних_хвороб/Студенту.

7.1 Основна література:

Українською мовою

1. Афанасьєв Ю. І., Юріна Н. А., Котовський Є. Ф. та ін. Гістологія, ембріологія, цитологія: підручник / за ред. О. І. Волкова. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 800 с.

2. Бездітко П. А., та ін. Клінічна офтальмологія: посібник. Харків: «Друкарня Мадрид», 2021.
3. Бездітко П. А., та ін. Патологія очного дна. Харків, 2008.
4. Білий В. Я., та ін. Військово-польова хірургія: підручник. Київ: "Логос", 2018. 488 с.
5. Вітовська О. П., та ін. Офтальмологія: підручник для студентів. Київ: ВСВ «Медицина», 2022. 544 с.
6. Вороненко Ю. В., та ін. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: підручник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. 328 с.
7. Гладун З. С. Медичне право України: підручник. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 448 с.
8. Головацький А. С., Черкасов В. Г., Сапін М. Р. та ін. Анатомія людини: у 3-х т. Том 3. Вінниця: Нова Книга, 2020. 384 с.
9. Готь І. М., Ковалик І. І., Іськів М. М. та ін. Хвороби вуха, горла, носа. Львів: Надія-С, 2005. 430 с.
10. Жабоедов Г. Д., Скрипник Р. Л. Офтальмологія: підручник. Київ: ВСВ «Медицина», 2011. 424 с.
11. Зозуля І. С., та ін. Невідкладні стани в неврології. Київ: "Здоров'я", 2006. 656 с.
12. Коваленко В. М., та ін. Настанова з медико-соціальної експертизи. Київ, 2016. 796 с.
13. Лонг Дж., ред. Окулопластика. 2016. 212 с.
14. Новицький І. Я., Жабоедов Г. Д. Опіки очей. Київ: Здоров'я, 2002. 144 с.
15. Пасечнікова Н. В., ред. Вікова макулярна дегенерація. Одеса: ТЕС, 2012. 160 с.
16. Пасечнікова Н. В., ред. Основи офтальмології: посібник. Одеса: ТЕС, 2017. 224 с.
17. Пасечнікова Н. В., Науменко В. О., та ін. Інтраокулярна та вітреоретинальна хірургія. Одеса: ТЕС, 2014. 212 с.
18. Пасечнікова Н. В., ред. Сучасні аспекти клінічної офтальмології. Одеса, 2010. 296 с.
19. Петруня А. М., Іваницька К. Г. Косоокість. 2-ге вид. Київ: Здоров'я, 1983. 136 с.
20. Риков С. О., та ін. Офтальмологія (у 2-х томах). Київ: "Здоров'я України", 2019.
21. Сергієнко Н. М., Сергієнко А. М. Клінічна рефракція та акомодация. Київ, 2011. 147 с.
22. Усенко К. О., Усенко О. Ю. Офтальмоонкологія. Дніпропетровськ: "АРТ-ПРЕС", 2007. 184 с.

Англійською мовою

1. Agrawal R., ed. Pediatric Ocular Trauma. Singapore: Springer, 2018. 350 p.
2. Albert D. M., Edwards D. D., eds. The History of Ophthalmology: The Monographs. Amsterdam: Kugler Publications, 2000. 450 p.
3. American Academy of Ophthalmology. Glaucoma. Section 10, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: AAO, 2023. 328 p.
4. American Academy of Ophthalmology. Intraocular Inflammation and Uveitis. Section 9, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: AAO, 2023. 432 p.
5. American Academy of Ophthalmology. Neuro-Ophthalmology. Section 5, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: American Academy of Ophthalmology, 2023. 512 p.
6. American Academy of Ophthalmology. Orbit, Eyelids, and Lacrimal System. Section 7, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: AAO, 2023. 360 p.
7. American Academy of Ophthalmology. Pediatric Ophthalmology and Strabismus. Section 6, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: American Academy of Ophthalmology, 2023. 464 p.
8. American Academy of Ophthalmology. Retina and Vitreous. Section 12, Basic and Clinical Science Course (BCSC), 2023–2024 ed. San Francisco: AAO, 2023. 496 p.
9. Borish I. M., Benjamin W. J. Borish's Clinical Refraction. 2nd ed. St. Louis: Butterworth-Heinemann, 2006. 1920 p.

10. Bowling B. Kanski's Clinical Ophthalmology: A Systematic Approach. 9th ed. Edinburgh: Elsevier, 2020. 960 p.
11. Elliott D. B. Clinical Procedures in Primary Eye Care. 5th ed. Edinburgh: Elsevier, 2020. 432 p.
12. Faye E. E., ed. Clinical Low Vision. 3rd ed. New York: Thieme Medical Publishers, 2004. 642 p.
13. Forsting M., ed. MR Neuroimaging: Brain, Spine, and Peripheral Nerves. Stuttgart: Thieme, 2016. 772 p.
14. Foster C. S., Vitale A. T. Diagnosis and Treatment of Uveitis. 2nd ed. New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publishers, 2013. 1402 p.
15. Gaddipati S., eds. Ocular Therapeutics Handbook: A Clinical Manual. 4th ed. Thorofare, NJ: Slack Incorporated, 2021. 232 p.
16. Gerus L. M., Servetnyk M. Social and medical rehabilitation of visually impaired children. *Wiadomości Lekarskie*, 2019, vol. 72, no 5, part 2, pp. 1047-1050.
17. Guyton A. C., Hall J. E. Textbook of Medical Physiology. 14th ed. Philadelphia, PA: Elsevier, 2020. 1152 p.
18. Holekamp N. M., ed. The Ophthalmic Practice Manager's Handbook. Thorofare, NJ: Slack Incorporated, 2019. 288 p.
19. Kandel E. R., Koester J. D., Mack S. H., Siegelbaum S. A., eds. Principles of Neural Science. 6th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2021. 1760 p.
20. Kuhn F. Ocular Traumatology. Berlin: Springer, 2008. 668 p.
21. Lamb T. D. Evolution of the Eye. *Scientific American*. 2011. Vol. 305, no 1. P. 64–69.
22. Lambert S. R., Lyons C. J., eds. Taylor & Hoyt's Pediatric Ophthalmology and Strabismus. 6th ed. Edinburgh: Elsevier, 2022. 1200 p.
23. Nesi F. A., et al., eds. Oculoplastic Surgery: The Essentials. New York: Thieme Medical Publishers, 2022. 350 p.
24. Pine K. R., Sloan B., eds. Ocular Prosthetics. Cham: Springer, 2021. 317 p.
25. Pleyer U., Mondino B. J., eds. Ocular Immunology. Munich: Elsevier, 2014. 368 p.
26. Ryan S. J., Sadda S. R., Hinton D. R., eds. Ryan's Retina. 7th ed. Edinburgh: Elsevier, 2022. 2560 p.
27. Sadler T. W. Langman's Medical Embryology. 14th ed. Philadelphia, PA: Wolters Kluwer, 2018. 464 p.
28. Schachat A. P., Wilkinson C. P., Hinton D. R., et al., eds. The Retina. 6th ed. Edinburgh: Elsevier, 2018. 2480 p.
29. Scott S. G., ed. Ocular and Visual Trauma from Blast and Ballistic Injury. New York: Springer, 2017. 211 p.
30. Shaarawy T. M., Sherwood M. B., Hitchings R. A., Crowston J. G., eds. Glaucoma. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier, 2021. 1160 p.
31. Shields J. A., Shields C. L. Intraocular Tumors: An Atlas and Textbook. 3rd ed. Philadelphia, PA: Wolters Kluwer, 2016. 640 p.
32. Snell R. S., Lemp M. A. Clinical Anatomy of the Eye. 2nd ed. Malden, MA: Blackwell Science, 1998. 448 p.
33. Thach A. B., ed. Combat and Operational Ophthalmology. Fort Sam Houston, TX: TMM Publications, Borden Institute, 2011. 364 p.
34. Traboulsi E. I., ed. Genetic Diseases of the Eye. 3rd ed. New York: Oxford University Press, 2019. 1160 p.
35. Von Noorden G. K., Campos E. C. Binocular Vision and Ocular Motility: Theory and Management of Strabismus. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2002. 621 p.
36. Webb R. H. Eye, Optics, and Vision. College Park, MD: American Association of Physics Teachers, 2017. 200 p.
37. Wright K. W., Strube Y. N. J. Wright's Pediatric Ophthalmology and Strabismus. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2020. 848 p.

38. Zierhut M., Pavesio C., Ohno S., et al., eds. Intraocular Inflammation. Berlin: Springer, 2016. 1755 p.
39. Yasuno Y. Optical coherence tomography – principles, implementation, and applications in ophthalmology. – 2022.

7.2 Додаткова література:

8. ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL: <http://www.icoph.org/dynamic/attachments/resources/icoguidelinesfordiabeticceyecare.pdf>. – Title from the screen.
9. Updated 2017 ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL: <http://www.icoph.org/downloads/ICOGuidelinesforDiabeticEyeCare.pdf>. – Title from the screen.
10. Diabetic Retinopathy Guidelines [Електронний ресурс] / The Royal College of Ophthalmologists. – Way of access: URL: http://www.icoph.org/dynamic/attachments/taskforce_documents/2012-sci267_diabetic_retinopathy_guidelines_december_2012.pdf. – Title from the screen.
11. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study design and baseline patient characteristics. ETDRS report number 7. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 741–756. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062510>. – Title from the screen.
12. Grading diabetic retinopathy from stereoscopic color fundus photographs-- an extension of the modified Airlie House classification. ETDRS report number 10. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 786– 806. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062513>. – Title from the screen.
13. Fundus photographic risk factors for progression of diabetic retinopathy. ETDRS report number 12. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. / Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 823– 833. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062515>. – Title from the screen.
14. Care of the adult patient with cataract. American Optometric Association.
15. Ocular pathology M. Yanoff, J. W. Sassani. 6th edition. Mosby Elsevier Inc., 2009. 789 p. Chronic corneal ulcers /M.Murane., B.Duchtns., F. Majo/ Lab.The.2019.-148с.
16. TFOS DEWS II was published in the Ocular Surface Journal, July 2017.
17. Kanski, J.J. Clinical ophthalmology: A Test Yourself Atlas / J.J. Kanski. – Butterworth-Heintmann, 2002. – 178 p.
18. Behrens-Baumann, W. Genetics in ophthalmology / W. Behrens-Baumann. – Karger AG, 2003. – 223 p.
19. Klintworth, G.K. Genetic disorders of the cornea // Pathobiology of ocular disease / G.K.Klintworth, A. Garner. – Third edition. – New York: Informa Healthcare, 2008. – 712 p.
20. Lim, A.S. Colour Atlas of Ophthalmology: 5th Edition / A.S Lim, I.J. Constable, T.Y. Wong. – World Scientific Publishing Company, 2007. – 80 p.

7.3Електронні ресурси:

1. **Українські ресурси**
2. **ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України»**
 - a. URL: <https://institut-filatova.com.ua/>
3. **НУОЗ України ім. П. Л. Шупика (кафедра офтальмології)**
 - a. URL: <https://nuozu.edu.ua/s/np/k/oftalmolohii>
4. **ГС «Асоціація дитячих офтальмологів та оптометристів України»**
 - a. URL: <https://ado-o.com.ua/>

Міжнародні ресурси

5. **AAO ONE Network (American Academy of Ophthalmology)**
 - a. URL: <https://www.aao.org/one>
6. **EyeWiki**
 - a. URL: <https://eyewiki.aao.org>
7. **ESCRS (European Society of Cataract and Refractive Surgeons)**
 - a. URL: <https://www.es CRS.org>
8. **CataractCoach**
 - a. URL: <https://cataractcoach.com>
9. **Eyetube**
 - a. URL: <https://eyetube.net>
10. **EyeRounds (University of Iowa)**
 - a. URL: <https://webeye.ophth.uiowa.edu/eyeforum/>
11. **Gonioscopy.org (University of Iowa)**
 - a. URL: <https://gonioscopy.org>
12. **The Ocular Oncology Service Atlas (Wills Eye Hospital)**
 - a. URL: <https://www.shieldsoncology.com/atlas>

Додаткові ресурси:

1. <https://www.ebo-online.org/newsite/home.asp>
2. <https://www.es CRS.org/>
3. <https://esaso.org/>
4. <https://www.eugs.org/eng/default.asp>
5. <http://myeurotimes.blogspot.com/>
6. <http://www.glaucoma-association.com/>
7. <https://www.nlm.nih.gov/databases/freemedl.html>
8. <http://disser4all.org.ua/f39821.html>
9. <https://youreyesite.com/our-practice/>
10. <http://www.eyenews.ru>
11. <http://www.rusmedserv.com>
12. <http://www.visionscience.com>
13. <http://www.ophsource.org>
14. <http://www.revophth.com>
15. https://www.organumvisus.ru/index.php?option=com_fr ont page& itemid=187
16. <http://www.retina.org/retina>
17. <http://www.glaucomanews.ru>
18. <http://www.ophtal.org>
19. <http://www.osnsupersite.com>
20. <http://www.onjoph.com/portal/index.php>
21. <http://www.EyeSpaceMD.org>

Презентації лекції, методичні рекомендації до практичних занять та СРС, Консультації (два рази на тиждень згідно графіку консультацій)

Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ([https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра очних хвороб/ Студенту](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра очних хвороб/Студенту)).

Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ([https://www.vnmu.edu.ua/ кафедра очних хвороб/ Студенту](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра очних хвороб/Студенту)).

Силабус з дисципліни «Офтальмологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри очних хвороб (протокол №1, від «29» серпня 2025 року)

Відповідальний за курс

(підпис)

Веретельник С. П.

(ПІБ)

Завідувач кафедри

(підпис)

Гріжимальська К.Ю.

(ПІБ)